

Maahanmuuttajien Varautumis- ja Maanpuolustusyhdistys
(MVM)ry:n jäsenlehti

KANTAMA

AGOOSTO 2026 | NRO 5

CODKA DHALLINYARADA

MARKA ADEEGGU
HADDA BILOW YAHAY

SALAANTA AGAASIMAHA FULINTA

MARKA AWOODDA BULSHADU
KU DHISAN TAHAY KALSOONI

YEERISTA CIIDANKA

MACLUUMAAD, WAAYO-ARAGNIMO IYO
FURSADO BILOWGA ADEEGGA

TUSMADA

Agoosto 2026 | Nro 5

03 | SALAANTA AGAASIMAHA
FULINTA

04 | QORAALKA
TIFAFTIRAHA

05 | ARAGTIDA
KHABIIRKA

07 | DHACDOOYIN

08 | WARARKA
HADDA JIRA

09 | HAWEENKA OO KA
QAYB QAADANAYA

10 | TALOOYINKA DIYAAR-
GAROWGA

11 | CODKA
DHALLINYARADA

12 | EREYBIXINTA
AMNIGA

Amnigu qof walba wuu khuseeyaa – nagu soo biir!

Xubin ahaan, kaliya ma aha
inaad daawato waxqabadka—
balse waxaad fursad u helayaa
inaad barato, ka qayb gasho oo
aad la dhisto Finland ammaan
badan dadka kale.

**Buuxi codsiga xubnimada adigoo
iska**

baadhaya QR code-ka.

Macluumaad dheeraad ah:

toimisto@mvmry.fi

www.mvmry.fi

Wargeyska Kantama waxaa lagu
hirceliyaa taageerada Maalgelinta
Taageerada Difaaca Qaranka
iyo Maalgelinta Naadiyada Difaaca
Qaranka.

Maanpuolustuksen
kannatussäätiö

*Shaho Jaff,
Agaasimaha Fulinta ee MVM ry*

**SALAANTA
AGAASIMAHA
FULINTA**

Maxaa kala saara bulsho xor ah oo dimuqraadi ah iyo bulsho lagu maamulo cabsi?

Jawaabtu kuma koobna oo keliya sanduuqyada codbixinta ama hay'adaha, balse waxa ugu muhiimsan ay tahay sida uu qaranku ula dhaqmo qofka: ma loo arkaa muwaadin iyo qof qayb ka qaadanaya dhismaha amniga guud, mise waxaa loo arkaa oo keliya qof hoos yimaada taliska oo waajibkiisu yahay inuu si aan su'aal lahayn u adeeco?

Finland, aasaaska amniga guud wuxuu si weyn ugu tiirsan yahay kalsoonida muwaadiniinta iyo waajibka difaaca dalka. In qof loogu yeero adeegga qaranka macnaheedu ma aha in qofka la hoos geeyo nidaamka oo laga dhigo qayb ka mid ah mashiinka maamulka ama qalab awood lagu adeegsado.

Bulsho xooggan uma baahna inay cabsi geliso muwaadiniinteeda si ay ugu qanciso inay adeegaan.

ADEEG IYO MAS'UULIYAD — MARKA AWOODDA BULSHADU KU DHISAN TAHAY KALSOONI.

Dawladdu muwaadinka ma laha – muwaadinku laftiisu waa qayb ka mid ah dawladda, isaga oo ay weheliyaan xuquuqdiisa ay saaran tahay sidoo kale waajibka ah inuu kaalintiisa ka qaato danta guud. Sidaas darteed, u diyaargarowga xaaladaha kala duwan iyo difaaca dalka waxay ugu horreyn yihiin muujinta ugu sarreysa ee muwaadinimada iyo mas'uuliyadda wadajirka ah, mana aha calaamado muujinaya is-hoosaysiin ama adeecid khasab ah. Dhallinyarada Finland uma adeegto xisbi, hoggaamiye ama aragti siyaasadeed, balse waxay difaacdaa xorriyadda, dimuqraadiyadda, ku dhaqanka sharciga iyo dalkooda hooyo ee ammaan ah. Halkan waxaan difaacaynaa bulsho qof kasta u dammaanad qaadda waxbarasho, shaqo, xorriyadda hadalka iyo xaq uu u leeyahay inuu dhisto mustaqbal isaga u gaar ah.

Nidaamyada kali-talisnimada, adeegga waxaa laga dhigaa aalad cabsi iyo fikrad-raac ah, taas oo lagu cabbiro daacadnimada loo hayo keli-talisnimada. Halkaas, qofku wuxuu noqdaa oo keliya aalad loo adeegsado in lagu gaaro himilooyinka kuwa awoodda haya.

Halkaas ayay ku jirtaa farqiga ugu muhiimsan: arrintu ma aha oo keliya in ay jiraan waajibaadyo, balse waxay ku saabsan tahay ujeeddada waajibaadkaas iyo cidda dejisa. Bulsho xooggan uma baahna cabsi-gelin ama cadaadis. Waxay dhistaa kalsooni, xoojisaa adkaysiga maskaxeed ee lagu wajaho dhibaatooyinka iyo qalalaasaha, waxayna xusuusisaa in difaaca bulshada iyo xorriyadda qofku leeyahay uu mar walba yahay ficil loo sameynayo mustaqbalka qofka iyo dadka uu jecel yahay.

Tani waa awoodda dhabta ah ee dimuqraadiyadda iyo amniga guud: waxay dhalisaa rabitaanka lagu difaacayo dalkeenna wadajirka ah, iyadoo taas lagu gaadhayo ka go'naansho ikhtiyaari ah iyo kalsooni labada dhinac ah.

MUHAAJIRIINTA OO QAYB KA NOQDA DIFAACA DALKA FINLAND

Rabitaanka difaaca dalka kama dhasho meesha uu qofku ku dhashay. Wuxuu ka dhashaa dareenka ka-mid-noqoshada, kalsoonida iyo waayo-aragnimada ah in bulshadan ay sidoo kale tahay bulshadayda – iyo in aan kaalintayda ku biirin karo si aan uga dhigo meel ammaan badan.

Amniga Finland wuxuu ku dhisan yahay dadka. Inta ay bataan dadka u arka bulshada Finland inay tahay bulshadooda, ku kalsoon hay'adaha qaranka, isla markaana isu arka xubno bulshada ka tirsan oo si siman loola dhaqmo, ayay sii xoogaysanaysaa awoodda bulshadu u leedahay inay u adkaysato dhibaatooyinka iyo qalalaasaha.

Tani waxay khusaysaa dhammaan dadka ku nool dalka – oo ay ku jiraan muhaajiriintu. Sida uu sheegay Xafiiska Tirakoobka Finland, dhammaadkii sannadkii 2025, Finland waxaa ku noolaa 660,800 qof oo asal ahaan ajnabi ah, taas oo u dhiganta 11.7 boqolkiiba guud ahaan dadka dalka. Doorhooda ku aaddan amniga guud ee Finland ma aha arrin dhinac ah.

Waa qayb ka mid ah amnigeenna wadajirka ah. Rabitaanka difaaca dalka, si kastaba ha ahaatee, macnaheedu ma aha oo keliya difaac hubaysan. Waxa uu sidoo kale ka dhigan yahay diyaar u ahaanshaha in mas'uuliyadda laga qaado bulshada aan wadaagno. Tani waxay noqon kartaa u diyaargarowga xaaladaha degdegga ah, hawlo tabaruc ah, gargaarka degdegga ah, isgaarsiinta, turjumaadda, saadka iyo gaadiidka, amniga internetka, ilaalinta iyo badbaadinta dadka rayidka ah, ama si fudud diyaar u ahaanshaha in dadka kale la caawiyo marka ay bulshadu la kulanto xaalad qalalaase ah.

Daraasad lagu dhammaystiray Jaamacadda Difaaca Qaranka ee Finland sannadkii 2024 ayaa muujisay xiriirka ka dhexeeya dareenka ay dhallinyaradu u qabaan ka-mid-noqoshada bulshada iyo aragtidooda ku aaddan difaaca dalka. Inta uu qofku si xooggan u dareemo inuu ka tirsan yahay bulshada, ayay u badan tahay in aragtidiisa ku aaddan difaaca dalku noqoto mid wanaagsan.

Dabcan, muhaajiriintu ma aha koox isku mid ah oo wada leh asal iyo waayo-aragnimo isku mid ah. Taariikhaha nololeed, waayo-aragnimada iyo duruufaha ay dadku ka soo jeedaan way kala duwan yihiin. Qaar ayaa laga yaabaa inay soo mareen dagaal, cadaadis ama nidaamyo kali-talisnimo ah.

Waayo-aragnimada noocaas ahi waxay kordhin kartaa nuglaanshaha, laakiin waxay sidoo kale xoojin kartaa wacyiga laga qabo xaaladaha qalalaasaha, awoodda lagu badbaado iyo fahamka qiimaha ay leedahay bulsho ammaan ah.

Sidaas darteed waa inaan isweydiinnaa: ma waxaan rabnaa in muhaajiriintu ay noqdaan oo keliya qayb ka mid ah dadka Finland, mise waxaan rabnaa inay dareemaan inay qayb ka yihiin bulshada Finland – inay yihiin dad mas'uuliyadda qaada oo ka qayb qaata dhismaha?

Halkan MVM ry waxay ku leedahay door muhiim ah. Waxaan dhisnaa buundooyin isku xira bulshooyinka muhaajiriinta, hay'adaha dowladda iyo ururrada difaaca dalka. Iyadoo loo marayo tababarro, kulammo xog-wadaag ah iyo majaladda KANTAMA oo ku baxda luqado badan, waxaan rabnaa inaan ka dhigno u diyaar-garowga xaaladaha degdegga ah, difaaca dalka iyo amniga guud ee Finland kuwo si fudud loo fahmi karo oo ay dad badan oo kala duwan heli karaan.

Ugu dambayn, arrintu waxay ku saabsan tahay wax aad u fudud: Marka qofku awoodo inuu yiraahdo, "Tani sidoo kale waa bulshadayda," wuxuu yeelanayaa sabab ka xoog badan oo uu ku yiraahdo: "Waxaan rabaa inaan ka qayb qaato dhismaha iyo difaaceeda."

“Amniga Finland ma aha hawl qof kale u taal. Waa arrin innaga wada dhaxaysa. Bulshadeennu way inoo baahan tahay – annaguna bulshadeenna ayaan u baahan nahay.”

WAAJIBKA MILATARI IYO U YEERISTA ADEEGGA

Yeeristu waa kulan iyo fursad lagu dhisto jidkaaga gaarka ah adigoo qayb ka ah difaaca dalka.

Korneel Sare, ST Ilkka Ikonen
Madaxa Xafiiska Gobolka Uusimaa

Sida uu dhigayo sharciga Finland, qof kasta oo Finnish ah wuxuu leeyahay waajib difaac qaran.

Ragga Finnishka ah waxaa waajib ku ah inay ka qayb qaataan difaaca hubaysan ee Finland laga bilaabo bilowga sannadka ay 18 jirsadaan ilaa dhammaadka sannadka ay 65 jirsadaan. Finland, haweenku waxay haysteen fursad ay si mutadawacnimo ah ugu adeegaan tan iyo 1995. Waajibka milatari waxaa lagu gudan karaa adeeg ciidan oo hubaysan ama aan hubaysnayn, ama adeeg rayid. Ka qaybgalka u yeerista adeegga iyo baaritaanka ku habboonaanta adeeggu waa qayb ka mid ah waajibka milatari. Gudashada waajibka milatari waxaa ka mid ah adeegga ciidan iyo tababarro dib-u-xasuusin ah oo loogu talagalay ciidanka kaydka. Arrimahan waxaa loogu diyaar garoobayaa xaalad ah in haddii ay dhacdo qalalaase, dadka waajibka milatari saaran, haddii loo baahdo, ay hub ku difaacaan madax-bannaanida Finland.

Bulshada Finland waxay mudan tahay in la difaaco. Waxaan leenahay dimuqraadiyad shaqaynaysa, taas oo qof kasta oo doonaya uu fursad u leeyahay inuu saameyn ku yeesho horumarinta bulshada. Finland, nidaamyada taageerada bulshada waxay sidoo kale caawiyaan dadka duruuf ahaan ka liita bilowga.

Dabcan, Finland waxaa jira waxyaabo u baahan in la saxo, laakiin halkan qof kasta wuxuu ka qayb qaadan karaa isbeddelka isaga oo aan ka baqayn in la silciyo. Waajibka milatari ee Finland wuxuu haystaa taageero xooggan oo shacabka ah. Ku dhowaad 80 boqolkiiba dadka Finnishka ah waxay taageeraan nidaamka waajibka milatari ee hadda jira, kaas oo lagu xaqiijiyo ciidanka kaydka ah ee loo baahan yahay difaaca Finland. Sidoo kale, dalal kale oo Yurub ah ayaa sannadihii u dambeeyay dib ugu laabtay fikirka nidaamka waajibka milatari. Tusaalihii ugu dambeeyay wuxuu ahaa in bilowgii Agoosto, Danmark ay muddada adeegga waajibka milatari ka beddeshay afar bilood una kordhisay 11 bilood.

Maadaama aan xubin ka nahay NATO, haddii loo baahdo waxaan caawimaad ka heli karnaa dalalka kale ee xulafada ah, laakiin NATO waxay ka filaysaa waddan kasta inuu isagu mas'uul ka noqdo dhisidda iyo ilaalinta awooddiisa difaac. Dal yar sida Finland, waajibka guud ee milatarigu waa habka keliya ee kharash ahaan wax-ku-oolka ah ee lagu ilaalin karo awood difaac oo lagu kalsoonaan karo. Finland waxay u baahan tahay dhammaan dadka awoodda u leh inay ka qayb qaataan hawlaha difaaca dalka, si loo xaqiijiyo amniga bulshada oo dhan.

HABKA U YEERISTA ADEEGGA MILATARI, TALLAABO TALLAABO

Jaantuska hoose wuxuu si cad u muujinayaa sida habka u yeerista adeegga milatari u dhacayo tallaabo tallaabo – laga bilaabo marka warqadda u yeeristu soo gaadho ilaa laga bilaabay adeegga ciidanka.

Xafiiska gobolka ee ciidamada wuxuu dadka ku waajibka ah inay ka qayb qaataan u yeerista adeegga milatari (sannadka ay 18 jirsadaan) boostada ugu soo diraa ogeysiiska u yeerista adeegga, waqti ku filan ka hor maalinta u yeerista, horraanta sannadka u yeerista. Ogeysiiska waxaa ku qoran taariikhda iyo goobta ay u yeeristu ka dhacayso. Isla markaana, dadka waajibka milatari saaran waxaa la siiyaa foom su'aalo ah oo ku saabsan adeegga ciidanka, tilmaamaha baaritaanka caafimaadka iyo buugga hagaha adeegga ciidanka.

Munaasabadda u yeerista adeegga waxaa lagu hubiyaa xogta shakhsiga, xaaladda caafimaad, waxaana la dhageystaa rabitaanka qofka ee ku saabsan adeegga ciidanka. Iyadoo lagu salaynayo xogta la heli karo xilliga u yeerista, waxaa la go'aamiyaa inuu qofku ku habboon yahay adeegga ciidanka, taas oo loo yaqaan u-qalmitaanka adeegga. Intaa waxaa dheer, xilliga iyo goobta adeegga ayaa lagu go'aamiyaa, ama qofka waxaa laga dhaafi karaa adeegga.

Xilliga u yeerista adeegga, dhallinyarada waxaa loo diraa adeegga haddii baaritaanka caafimaad lagu ogaado inuu ku habboon yahay adeegga. Dhakhtarku wuxuu go'aamiyaa u-qalmitaanka adeegga isagoo ku salaynaya sharciyada hadda jira iyo tilmaamaha baaritaanka caafimaad ee Ciidamada Difaaca Finland.

Qofku waa inuu si shaqsi ah uga soo qaybgalaa munaasabadda u yeerista adeegga. Oggolaanshaha qofka inuu ka maqnaado u yeerista waxaa bixin kara oo keliya xafiiska gobolka ee ciidamada. Haddii dhallinyaradu uusan awoodin inuu ka soo qaybgalo munaasabadda ku xusan ogeysiiska u yeerista, waa inuu la xiriiraa xafiiskiisa gobolka ee ciidamada. Ka maqnaanshaha u yeerista adeegga iyadoo aan jirin sabab sharci ah oo loo oggol yahay (tusaale ahaan, xanuun culus) waa fal lagu ciqaabi karo sida uu dhigayo sharciga waajibka milatari.

**Bulshada Finland
waa mid mudan in
la difaaco.**

DHACDOOYIN

Dhisidda jihada wadajirka ah

MVM ry waxaan si joogto ah u horumarinnaa hawlaheenna iyo aqoonta iyo xirfadaha xubnaha kooxdayada. Shaqo tayo leh oo wax-ku-ool ah oo ku saabsan u-diyaargarowga xaaladaha qalalaasaha waxay u baahan tahay in annaguna aan si joogto ah wax cusub u baranno, si dhaliil leh u qiimeyno shaqadeenna, isla markaana aan dhisno jihada wadajirka ah ee xasilloon.

Bishii Agoosto, kooxdayada oo dhan waxay si wadajir ah u qaadatay maalmo diiradda lagu saarayay barnaamijka isbarashada iyo hagidda shaqada, hawlaha fayo-qabka shaqaalaha (TYHY) iyo qorshaynta istaraatiijiyadeed. Maadaama ay kooxdayada ku soo biireen xubno cusub, waqtigan wadajirka ah wuxuu bixiyay fursad aad u wanaagsan oo loogu talagalay in xubnaha cusub lagu baro hawsha, in aan si wanaagsan isu baranno, iyo in si cad loo qeexo qiyamka, yoolalka iyo jihada mustaqbalka ee ururka. Maalmahaas waxaa si isku dhafan uga dhacay waxbarasho, qorshayn istaraatiijiyadeed iyo hawlo wadajir ah. Marka aan si wanaagsan u garanno awoodaha kooxdayada iyo marka aan si ka sii wanaagsan isu baranno, waxaan awoodnaa inaan dhisno iskaashi xooggan, si qorshaysan u horumarino hawlaheenna, isla markaana si wax-ku-ool ah uga jawaabno caqabadaha amniga ee bulshada.

Kulamada wargelinta ee Sebtembar

Bisha Sebtembar waxaan sii wadeynaa taxanaha kulamada wargelinta ee MVM ry, kuwaas oo aan sanadkan u qorsheynay kooxo kala duwan oo ku hadla luqado kala duwan. Ujeeddadeennu waa inaan bixino macluumaad cusub, cad oo si fudud loo fahmi karo oo ku saabsan amniga guud ee Finland, u-diyaargarowga xaaladaha qalalaasaha, difaaca qaranka iyo nidaamka u yeerista ciidanka (kutsunnat), sidoo kalena aan gaarsiino dadka aan horey aqoon ugu lahayn nidaamka Finland.

KULAN WARGELIN AH OO AF-CARABI AH

Khamiis 3.9.2026

17.00–19.00

Suomi-Syyria Ystävyyseura ry
Kutojantie 3, 5. kerros,
02630 Espoo

KULAN WARGELIN AH OO AF-RUUSH AH

Axad 6.9.2026

15.00–17.00

SVK Liitto ry
Sienitie 18 B
00760 Helsinki

Xiriirrada isdiwaangelinta iyo macluumaadka ugu dambeeya ee dhacdooyinka waxaa laga heli karaa bogga internetka ee MVM ry.

U-YEERISTA CIIDANKA 2026

AQOONTA AMNIGA GUUD IYO MAS'UULIYADDA WADAJIRKA AH EE DHALINYARADA

**WARARKA
HADDAJIRA**

U-yeerista Ciidanka 2026 – Aqoonta amniga guud iyo mas'uuliyadda wadajirka ah ee dhalinyarada

U-yeerista ciidanka ee sannadka 2026 ayaa bilaabatay. Sannadkan waxaa ka qaybgalaya qiyaastii 38,000 oo dhalinyaro ah oo da'doodu gaartay xilliga u-yeerista, waxaana kulamada u-yeerista lagu qabanayaa guud ahaan 245 goobood oo ku kala yaalla Finland. Wareegga u-yeerista sannadkan waxaa si gaar ah loogu talagalay ragga dhashay sannadkii 2008, waxaana u-yeeristu socon doontaa ilaa 15-ka Diseembar.

Si kastaba ha ahaatee, isbeddelka ugu weyn ee sannadkan kuma koobna oo keliya maalinta rasmiga ah ee u-yeerista ciidanka, balse wuxuu sidoo kale ku saabsan yahay sida dhalinyarada loogu gudbinayo xogta ku saabsan amniga guud ee bulshada iyo difaaca qaranka xilli ka horreeya sidii hore.

MAALMAHA WARGELINTA U-YEERISTA CIIDANKA AYAA TIJAABO AHAAN LOOGA QABANAYAA ESPOO, IISALMI IYO JYVÄSKYLÄ

Dayrta 2026, Finland markii ugu horreysay waxaa tijaabo ahaan looga qabanayaa maalin wargelin ah oo ku saabsan u-yeerista ciidanka, taas oo loogu talagalay dhammaan dhalinyarada isku da'da ah. Tijaabadan waxaa lagu qabanayaa Espoo, Iisalmi iyo Jyväskylä, waxaana loogu talagalay dhalinyarada 17-jirka ah ee wax ka barata dugsiyada sare iyo xarumaha waxbarashada xirfadaha ee deegaannadaas – gabdhaha iyo wiilashaba.

Ujeeddada maalmaha wargelintu waa in dhalinyarada la siiyo macluumaad dhammaystiran oo ku saabsan difaaca qaranka, waajibaadka ciidanka, adeegga milatari ee iskaa-wax-u-qabso ah ee haweenka iyo amniga guud ee bulshada, xitaa ka hor inta aysan gaarin da'da u-yeerista ciidanka. Isla markaana maalmahaas waxaa looga hadli doonaa awoodda dhalinyaradu ugu maareyn karto nolol maalmeedkooda, adkaysiga maskaxeed iyo fayo-qabka guud.

Tani waa mashruuc ballaaran. Tusaale ahaan, Espoo waxaa maalmaha wargelinta ka qaybgalaya 11 dugsi sare iyo hal xarun waxbarasho xirfadeed, kuwaas oo ay ku gaari doonaan qiyaastii 3,400 arday. Hirgelinta mashruucan waxaa ka qayb qaadanaya hay'ado ay ka mid yihiin Ciidamada Difaaca Finland, wasaarado kala duwan, Maanpuolustuskoulutus MPK, degmooyinka iyo xarumaha waxbarashada.

38 000

QOF OO KU JIRA
YEERISTA CIIDANKA

245

DEEGAAN

MVM RY OO TAAGEERAYA QOYSASKA ASAL AHAAN KA SOO JEEDA WADDAMADA KALE

Sidoo kale, Ururka U-diyaargarowga iyo Difaaca Qaranka ee Dadka Muhaajiriinta ah (Maahanmuuttajien Varautumis- ja Maanpuolustusyhdistys ry, MVM ry) wuxuu doonayaa inuu hubiyo in macluumaadka ku saabsan u-yeerista ciidanka iyo amniga guud ee Finland uu si cad oo furan u gaaro dhalinyarada iyo qoysaska asal ahaan ka soo jeeda waddamada kale.

Waxaan qabanqaabinaynaa kulamo wargelin ah 3.9. iyo 6.9., kuwaas oo looga hadli doono u-diyaargarowga nolol maalmeedka, amniga guud ee bulshada iyo habka u-yeerista ciidanka.

Ujeeddadeennu waa inaan nidaamka Finland ka dhigno mid si fudud loo fahmi karo oo loo soo dhowaan karo, sidoo kale qoysaska aan horey aqoon ugu lahayn waajibaadka ciidanka ama nidaamka difaaca qaranka ee Finland. (Macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan kulamada waxaad ka heli kartaa bogga 'Tapahtumat' ee majaladdan.)

MUSTAQBALKA AYAA LA EEGAYAA (2027–2028)

Tijaabada sannadka 2026 waa tallaabadii ugu horreysay ee dib-u-habayn bulsho oo ka ballaaran. Iyadoo laga duulayo khibradaha laga helay tijaabadan, waxaa qorshuhu yahay in qaabkan laga dhigo mid dalka oo dhan laga hirgeliyo sannadaha 2027–2028.

Mustaqbalka, macluumaadka ku saabsan amniga guud ee bulshada iyo u-diyaargarowga xaaladaha qalalaasaha wuxuu si siman u gaari doonaa dhammaan dhalinyarada isku da'da ah – taas oo gacan ka geysanaysa dhismaha Finland ka xoog badan, midnimo badan oo ammaan badan oo dhammaanteen naga dhexeeya.

MVM RY WAXAY QABANQAABINAYSAA KULAMADA WARGELINTA 3.9. IYO 6.9. MACLUUMAAD DHEERAAD AH WAXAAD KA HELI KARTAA BOGGA DHACDOOYINKA.

HAWEENKA OO KA QAYB QAADANAYA

Najma Hirsi

“

ANIGUNA
KAALINTAYDA
AYAAN KAGA QAYB
QAADAN KARAA
DHISMAMA AMNIGA
WADAJIRKA AH.

Amnigu qof walba ayuu khuseeyaa

Najma Hirsi, oo asal ahaan ka soo jeeda Soomaaliya, ka qaybgalka hawlaha MVM ry wuxuu u furay aragtiyo cusub oo ku saabsan u-diyaargarowga xaaladaha qalalaasaha, amniga guud ee bulshada iyo sida qof walba uga qayb qaadan karo dhisidda bulsho ammaan badan. Qoraalkan Kantama, mowduucani wuxuu Najma u leeyahay muhiimad gaar ah oo shakhsiyeed: walaalkeed ayaa hadda gudanaya waajibaadka ciidan ee Finland.

Khibradda Najma waxay isku xireysaa laba arrimood oo muhiim u ah mustaqbalka bulshadeenna – doorka firfircoon ee haweenka ee shaqada amniga iyo sida dadka ka soo jeeda dhaqammo kala duwan ay si buuxda uga mid noqon karaan amniga guud ee Finland.

"Waxaan fursad u helay inaan wax badan oo cusub ka barto u-diyaargarowga xaaladaha qalalaasaha, amniga iyo isku-xirnaanta bulshada anigoo ka qayb qaadanaya hawlaha MVM ry. Ka qaybgalka hawlahaan wuxuu ii furay aragtiyo cusub oo ku saabsan sida qof walba, isagoo kaalintiisa ka qaadanaya, uga qayb qaadan karo dhisidda bulsho ammaan badan.

MVM ry:n hawlaheeda, waxa si gaar ah muhiim iigu ah in qof walba uu ka qaybqaadan karo, iyadoon loo eegin asalkiisa ama halka uu ka soo bilaabay. Anigu waxaan ku koray anigoo saameyn ku leh laba dhaqan, waxaana aaminsanahay in asalkaygu uu wax badan ku soo kordhiyo hawlaha. Aad ayay ii farxad gelisay inaan ogaado in khibradaha kala duwan aysan caqabad ahayn, balse ay yihiin awood dhista buundooyin, isla markaana xoojisa awoodda bulshada ee ay ugu adkaysan karto xaaladaha qalalaasaha.

Waxaan hawlaha ururka ka bartay muhiimadda ay leedahay u-diyaargarowga wax-ku-oolka ah, iyo sidoo kale sida ay muhiim u yihiin iskaashiga, adkaysiga maskaxeed iyo in dadka kale la caawiyo marka ay dhacaan xaalado qalqal ama dhibaato ah. Isla markaana waxaan helay kalsooni dheeraad ah iyo geesinimo aan kaga qaybqaato doodaha iyo arrimaha bulshada. MVM ry wuxuu ii noqday bulsho aan ka tirsanahay, halkaas oo qof walba uu leeyahay door muhiim ah oo u gaar ah. Haween ahaan, waxaan u arkaa inay aad muhiim u tahay in haweenku si firfircoon uga qaybqaataan shaqada la xiriirta amniga iyo u-diyaargarowga xaaladaha qalalaasaha. Amnigu qof walba ayuu khuseeyaa, mana aha inuu marna noqdo arrin ku kooban hal koox oo keliya. Qof kasta oo naga mid ah wuxuu fursad u leeyahay inuu barto xirfado muhiim u ah nolosha, isla markaana uu kaalintiisa ka qaato.

Mowduucani wuxuu ii noqday mid si gaar ah ii taabanaya, gaar ahaan hadda oo walaalkay uu gudanayo waajibaadkiisa ciidan ee Finland. Safarkiisa iyo waayo-aragnimadiisa awgood, waxaan si dhow u arkay waxa ay dhab ahaan ka dhigan yihiin qaadashada mas'uuliyadda iyo difaaca qaranka. Taasi waxay igu dhalisay faham qoto dheer oo ku saabsan sida ay muhiim u tahay in bulshadeennu yeelato aqoon, xirfado iyo diyaargarow maskaxeed oo ay ugu awooddo inay wax ka qabato xitaa xaaladaha adag.

Dhaqdhaqaaqa MVM ry wuxuu i siiyay wax aad u badan aqoon keliya. Wuxuu i siiyay dareen ah in aniguna, kaalintayda, aan wax uga qaban karo amniga iyo badbaadada aan wadaagno. Mustaqbalka waxaan rabaa inaan sii barto waxyaabo cusub, horumariyo diyaargarowgayga, isla markaana si geesinimo leh ugu dhiirrigeliyo haweenka kale iyo dadka ka soo jeeda asal iyo dhaqammo kala duwan inay ka qaybqaataan oo ay ku soo biiraan wadajirka bulshada."

DUGSIYADU WAY BILAABMEEN – SI AMMAAN AH BAASKIIL UGU RAAC WADDOOYINKA

Dugsiyadu mar kale ayay bilaabmeen, waddooyinkana maalin kasta waxaa ku badan carruur iyo dhalinyaro. U-diyaargarowga iyo taxaddarka nolol maalmeedku waxay ka bilaabmaan albaabka guriga. Waxaa muhiim ah in la xasuusto in xeerarka iyo hab-dhaqanka taraafikada ee Finland ay ka duwanaan karaan kuwa dalal kale oo adduunka ah. Sidaas darteed, waxaan rabnaa inaan carruurta yaryar, dhalinyarada iyo dadka waaweynba xusuusinno muhiimadda ay leedahay baaskiil wadista oo ammaan ah, sidoo kalena aan waalidiinta ku dhiirrigelinno inay carruurtooda si wadajir ah ula eegaan oo uga wada hadlaan xeerarka badbaadada.

HALKEE AYAY TAHAY IN BAASKIILKA LAGU WADO?

Finland, baaskiilka si rasmi ah waxaa loogu aqoonsan yahay gaadiid. Haddii waddada uu maro jid loogu talagalay baaskiillada, baaskiil-waduhu waa inuu marka hore isticmaalaa jidkaas. Haddii uusan jirin jid ama haad loogu talagalay baaskiillada, baaskiilka waxaa lagu wadaa dhinaca midig ee waddada gaadiidka ama garabka waddada.

Baaskiil ku wadista laamiga loogu talagalay dadka lugeynaya waxaa loo oggol yahay oo keliya carruurta ka yar 12 sano, iyadoo shardi laga dhigayo in baaskiilku uusan dhibaato weyn u geysan dadka lugeynaya.

XUSUUSO XEERARKA KALA-HORMARINTA IYO TAXADDARKA.

Meesha dadka lagu gudbo (suojatie) si toos ah ugama dhigna in baaskiil-waduhu leeyahay xaq kala-hormarinta. Baaskiilka waa lagu dhaafi karaa meel loogu talagalay dadka lugeynaya, laakiin cidda waajibka ku ah inay sugto ama u oggolaato cidda kale inay marka hore gudubto waxaa mar walba lagu go'aamiyaa calaamadaha taraafikada ee isgoyska, xeerarka waddada iyo qiimeynta xaaladda.

Marka baaskiilka laga dejiyo oo gacanta lagu riixo iyadoo laga gudbayo meel loogu talagalay dadka lugeynaya, baaskiil-waduhu wuxuu markaas noqonayaa qof lugeynaya. Isgoysyada waxaa mar walba wanaagsan in si deggan loo soo galo, iyadoo si taxaddar leh loo eegayo deegaanka ku hareeraysan lana hubinayo in dadka kale ee waddada isticmaalaya ay si dhab ah kuu arkeen.

U DIYAARI BAASKIILKA OO HUBI XAALADDIISA.

Ka hor inta aan loo bixin safarka dugsiga, waxaa muhiim ah in la hubiyo xaaladda guud ee baaskiilka: biriigyada, taayirrada, silsiladda, nalalka iyo waxyaabaha iftiimiya ama ka tarjumaya iftiinka. Marka lagu socdo meel mugdi ah ama iftiin yar yahay, nalka hore ee cad ama huruud khafiif ah iyo nalka dambe ee casaanka ah, kuwaas oo sharcigu farayo, waxay muhiim u yihiin in lagu arko iyo badbaadada.

KOOFIYADDA MADAXA AYAA ILAALISA – TUSAALE WANAAGSAN MUUJI.

Xirashada koofiyadda baaskiilku waa tallaabo muhiim ah oo badbaado. Hubi in koofiyaddu aysan dhaawacnayn, ay cabbir ahaan kugu habboon tahay oo si sax ah madaxa loogu xiray. Waalidiinta iyo dadka waaweyn waxaa muhiim u ah inay tusaale wanaagsan noqdaan: dhaqanka badbaadadu carruurta wuxuu ugu gudbaa fiillada, sidaas darteed koofiyaddu waxay muhiim u tahay qofka weyn iyo ilmaha labadaba.

SAFAR WADAJIR AH OO LOO MARO DHINACA BADBAADADA.

Waalidiintu waa inay ilmahooda la lugeeyaan ama baaskiil kula raacaan jidka dugsiga ka hor inta uusan sannad-dugsiyeedku bilaaban, iyadoo si gaar ah ugu fiirsanaya isgoysyada mashquulka badan iyo meelaha waddada laga gudbo. Xusuusnow: jidka ugu gaaban mar walba ma aha kan ugu ammaan badan. Isticmaalka taleefanka casriga ah inta baaskiilka la wado waa khatar. Haddii ay khasab noqoto inaad fariin ama khariidad eegto, marka hore ku istaag meel ammaan ah.

MAS'UULIYADDA WAXAA SIDOO KALE LEH DARAWALLADA BAABUURTA.

Marka dugsiyadu bilaabmaan, dhaqdhaqaaqa iyo ciriiriga waddooyinka ayaa kordha. Darawallada baabuurta waxaa muhiim u ah inay si gaar ah xawaaraha u yareeyaan meelaha u dhow dugsiyada, isgoysyada iyo meelaha dadka lugeynaya ay waddada ka gudbaan. Waa inay si buuxda diiradda u saaraan taraafikada isla markaana u diyaar garoobaan xaalado lama filaan ah.

Safarka dugsiga ee ammaan ah iyo u-diyaargarowga nolol maalmeedku waa masuuliyad innaga wada dhaxaysa. Ogaanshaha iyo u hoggaansanaanta xeerarka taraafikadu waxay naga caawiyaan dhammaanteen inaan si ammaan ah u dhaqaaqno – iyadoon loo eegayn muddada aan Finland ku noolayn.

MARKA ADEEGGA

CIIDANKU UU WELI BILOW YAHAY

Markan, qaybta "Codka Dhalinyarada" waxaan ku maqli doonnaa waayo-aragnimo wax yar ka duwan kuwii lagu soo bandhigay qoraalladii hore. Dadkii hore loo wareestay waxay ka hadleen oo ay dib u milicsadeen adeegga ciidanka kaddib markii ay dhammaysteen, laakiin markan waxaa hadlaya dhalinyaro hadda si toos ah u gudanaya adeeggiisa ciidan.

Waayo-aragnimadiisu weli waa cusub tahay: adeeggu hadda ayuu bilow yahay, laakiin hab-nololeedka maalinlaha ah, tababarradii ugu horreeyay iyo xilliyadii tababarka ee kaynta ayaa durba u noqday wax uu la qabsaday.

Maxaad ka fikiraysay markii aad go'aansatay inaad ciidanka gasho? Maxaad ka filaysay adeegga ciidanka?

"Waxaan ciidanka u galay anigoo leh go'aan adag iyo ujeeddo cad. Bilowgii horeba waxaan rabay inaan waajibaadkayga si wanaagsan u guto oo aan naftayda ka bixiyo muuqaal wanaagsan. Waxaan isu diyaariyay in ay iga horreeyaan subaxyo hore, u hoggaansanaanta amarada iyo tababar jireed oo badan. Cabsi gaar ah ma qabin. Wax yar ayaan hore uga fikirayay sida ay noqon doonto inaan hal qol la dego dad badan oo kala duwan iyo in aan qof walba la heli doono isfaham iyo wada-jir."

Sidee ayuu adeegga ciidanku hadda kuu yahay? Maxay ahayd waxa kuugu adkaa?

Hadda, adeegga ciidanku si wanaagsan ayuu u socdaa. Dhowr toddobaad gudahood qofku wuxuu bilaabayaa inuu la qabsado jadwalka cusub ee maalinlaha ah, waqtiga hurdada iyo hawlaha joogtada ah ee maalin kasta ee ciidanka. Aniga ahaan, waxa ilaa hadda iigu adkaa waa xilliyada tababarka ee kaynta. Maalmaha lagu qaato kaynta way daal badan yihiin, waxaana u baahan tahay la-qabsasho inaad ku seexato teendho ay ku jiraan toban qof. Kaynta waxaa ka dhici kara xaalado lama filaan ah, xitaa marka aad daallan tahayna waa inaad awooddo inaad sida ugu wanaagsan u shaqeyso. Taasi waxay horumarisaa adkaysiga jirka iyo kan maskaxdaba.

Waxaan bilowgii horeba rabay inaan hawlahayga si fiican u qabto oo aan naftayda ka bixiyo aragti wanaagsan.

“

Maxaad ciidanka ku baratay? Maxay adeegga ciidanku ilaa hadda ku siiyay?

"Intii lagu jiray tababarrada kaynta, waxaan bartay xirfado wax-ku-ool ah oo la xiriira nolol maalmeedka iyo u-diyaargarowga xaaladaha qalalaasaha, sida sida saxda ah ee dabka loo shido iyo sida teendho si degdeg ah loo dhiso loona kala furfuro. Waxaan sidoo kale bartay inaan si hufan u shaqeeyo iyo inaan si wanaagsan u daryeelo qalabkayga xitaa marka waqtigu yar yahay. Isbeddelka ugu weyn, si kastaba ha ahaatee, wuxuu ka dhacay sida aan u arko waqtiga iyo bulshada."

Ciidanka waxaan ku bartay muhiimadda ay leedahay waqtiga oo si sax ah loo ilaaliyo, iyo in la dhowro waqtiyada lagu heshiiyay lana garab istaago xubnaha kooxda. Ilaalinta waqtiga iyo kalsoonidu waa laba ka mid ah xeerarka ugu muhiimsan ee askariga.

KANTAMA iyo MVM ry waxay kuu rajeynayaan:

Waxaan kuu rajaynaynaa inta ka harsan adeegga ciidanka inuu kuu noqdo mid faa'iido badan, inaad hesho waayo-aragnimooyin cusub oo badan iyo aqoon qiimo leh! Ka faa'iidayso adeegga ciidanka intii ugu badan ee suurtagalka ah, si geesinimo lehna uga faa'iidayso fursadaha kala duwan ee kuu furmayaa muddada adeegga.

Adeegga ciidanka waxaad ku tijaabin kartaa xuduudaha awooddaada, waxaad ku ogaan kartaa awoodahaaga cusub, waxaadna ku baran kartaa qaadashada mas'uuliyadda adigoo qayb ka ah koox iyo bulsho. Haddii hoggaamintu ku xiisaynayso, dugsiga saraakiisha hoose (AUK) iyo dugsiga saraakiisha kaydka (RUK) waxay sidoo kale kuu furi karaan waddo cusub oo gaar ah, waxayna ku siin karaan xirfado hoggaamineed oo qiimo leh, kuwaas oo faa'iido weyn u leh nolosha rayidka iyo mustaqbalka shaqada.

Adeegga ciidanku wuxuu qofka baraa qaadashada mas'uuliyadda, wada-shaqaynta, waqtiga ilaalintiisa iyo kalsooni qoto dheer oo la isku qabo. Isla markaana wuxuu xoojiyaa dareenka wadajirka ah iyo fahamka ku saabsan waxa ay ka dhigan tahay mas'uuliyadda wadajirka ah ee amniga.

Finland waxay u baahan tahay dhalinyaro aqoon leh, mas'uul ah oo lagu kalsoonaan karo. Waad ku mahadsan tahay inaad khibraddaada nala wadaagtay!

Ereybixinta ciidanka

ALOKAS

Askari dhowaan
bilaabay adeeggiisa.

PUNKKA

Sariirta askariga.

ALIKKI, ALIKESSU

Sarkaal-hoosaad

SIPA

Adeegga nadaafadda gudaha ama dibadda, halkaas oo askartu nadiifiyaan meelaha la wada isticmaalo iyo goobaha guud. Adeegga nadaafadda ka dib waxaa yimaada kormeer uu sameeyo qof darajo sare leh.

GONAHTAA

Lumiyo dhiirrigelinta, quusto ama gubasho shaqo/daal xad-dhaaf ah la kulmo.

SKAPPARI, SKAPU, KAPIAINEN

Qof ciidan ah oo ka tirsan shaqaalaha mushaharka qaata.

HÄRVÄTÄ

Wax aan loo baahnayn samayn ama mashquul badan sameyn. Gaar ahaan dhaqaaqidda ama hadalka marka lagu amray in si feejigan ama nasasho ah loo istaago.

SOTKU, SODE

Sotilaskoti – maqaaxi ciidan oo lagu nasto, waqti lagu qaato, kafee iyo munkki lagu cabo, macmacaan lagu iibsado ama lagu nasto.

JÄKKI

Kursi yar oo ciidan.

SÄRMÄTÄ

Wax hagaaji ama dayactir, tusaale ahaan qalabka, si uu u waafaqo xeerarka la dejiyey oo uu u ekaado mid si fiican loo diyaariyey.

JÄPITTÄÄ

U istaag ama u fariiso si ciidanimo ah adigoo dhaqaaqin, sida taallo.

SÄRMÄ

Askari si nadiif ah oo hagaagsan u labisan, muuqaalkiisuna yahay mid huwan oo daryeelan.

KOKSU, UPSKOK

Musharrax sarkaal. Askari-hoggaamiye soo dhammeeyay koorsada saraakiisha kaydka (RUK).

TEKSI, TKS

Kala dambaynta armaajada iyo nadaafadda – nidaamka ay tahay in qalabka armaajada iyo agabka qolka loo habeeyo ka hor inta aan fasaxa loo bixin.

MOVE, MOVETTA

Askari leh dhibaato dhiirrigelin ah. Ka fogaanshaha adeegga iyadoo la iska dhigayo xanuun ama dhaawac.

TETSATA

Hababka uu askarigu ugu dhaqaaqo goobta dagaalka: hore u boodid iyo gurguurasho.

MUKE

Xarunta cuntada ee xerada ciidamada.

TJ

“Maanta ka harsan” – waa tirinta uu askari kastaa sameeyo si uu u ogaado inta maalmood ee adeegga uga harsan.

NOHEVA

Waa soo gaabin ka timid erayada “si degdeg ah – isla markiiba – diyaar”. Waxay tilmaamaysaa askari firfircoon, dhiirran oo hawshiisa si hufan u qabta.

VEKSI

Isbitaalka xerada ciidamada.

PINKKA

Gogol maalmeed si aad u nidaamsan oo taxaddar leh loogu laabay korka jakkarada.

VEMPPA

Dagaalyahan VMTL ah oo laga dhaafay tababarrada bannaanka, dagaalka iyo jimicsiga.